

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**
mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2025-yil, 12-13-noyabr

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE
PHILOLOGY AND TRANSLATION
STUDIES”**
international scientific and practical conference
November 12-13, 2025

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI
UNIVERSITETI

TARJIMA NAZARIYASI VA AMALIYOTI KAFEDRASI

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**

mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami

2025-yil, 12-13-noyabr

THE MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND
INNOVATIONS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

ALISHER NAVO’I TASHKENT STATE UNIVERSITY
OF UZBEK LANGUAGE AND LITERATURE

THE DEPARTMENT OF “TRANSLATION THEORY AND PRACTICE”

Proceedings of the International Scientific and Practical Conference titled

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE PHILOLOGY
AND TRANSLATION STUDIES”**

November 12-13, 2025

Tashkent – 2025

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 “Filologik komparativistika va tarjimashunoslik masalalari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami. – Toshkent, 2025. – 889 b.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Mas’ul muharrir:
Shuhrat SIROJIDDINOV
akademik

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti rektori

Tahrir hay’ati:

Nozliya Normurodova (O‘zbekiston), Zuhridin Isomiddinov (O‘zbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italiya), Gabriela Shtoecli (Shveytsariya), Qosimboy Mamurov (O‘zbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Misr), Uzoq Jo‘raqulov (O‘zbekiston), Gulnoz Xalliyeva (O‘zbekiston), Yurgen Yakob Beker (Germaniya), Kemal Yavuz Ataman (Turkiya), Xurram Raximov (O‘zbekiston), Natalya Filimonova (Rossiya), Nedim Bakirci (Turkiya), Farhad Rahimi (Eron), Xayrulla Hamidov (O‘zbekiston), Elmira Adilbekova (Qozog‘iston), Sag‘inbek O‘rinboyev (Qirg‘iziston), Zulxumor Xolmanova (O‘zbekiston), Mahmadiyor Asadov (O‘zbekiston), Ziyodaxon Teshaboyeva (O‘zbekiston), Dilnavoz Yusupova (O‘zbekiston), Islomjon Yakubov (O‘zbekiston), Nargiza Rashidova (O‘zbekiston), Sabohat Qahharova (O‘zbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (O‘zbekiston,) Nigora Sulaymonova (O‘zbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (O‘zbekiston), Dostonbek Ahmadov (O‘zbekiston), Dilnoza Shonazarova (O‘zbekiston).

Mazkur xalqaro konferensiya materiali filologik komparativistika va tarjimashunoslikning dolzarb nazariy hamda amaliy masalalarini zamonaviy ilmiy yondashuvlar asosida yoritishga bag‘ishlanadi. To‘plamda turli milliy adabiyotlar, tillar va madaniyatlar o‘rtasidagi o‘zaro ta’sir, adabiyotlararo aloqalar, qiyosiy-tipologik va qiyosiy-genetik tadqiqotlar, badiiy va maxsus matnlarni tarjima qilish muammolari, tarjima strategiyalari va ekvivalentlik masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, konferensiya materiallarida tarjima nazariyasining zamonaviy konsepsiyalari, tarjimon kompetensiyasini shakllantirish, tarjimoni o‘qitish metodikasi, madaniyatlararo kommunikatsiya hamda globallashuv sharoitida tarjimaning ijtimoiy-madaniy ahamiyati kabi masalalar keng yoritiladi. Ilmiy maqolalar filologik komparativistika va tarjimashunoslik sohalarida faoliyat yuritayotgan olimlar, tadqiqotchilar, doktorantlar, magistrantlar hamda talabalar uchun mo‘ljallangan bo‘lib, fanlararo integratsiyani kuchaytirishga hamda nazariya va amaliyot uyg‘unligini ta’minlashga xizmat qiladi.

Mualliflar qarashi va asarlar nomlaridagi imlo tahririyat nuqtayi nazaridan farqlanishi mumkin.

To‘plam Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ilmiy-texnik kengashining 2025-yil 17-dekabrda 6-sonli yig‘ilish qaroriga asosan nashrga tavsiya etilgan.

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 Proceedings of the International Scientific-Practical Conference on the topic “Problems of comparative philology and translation studies”. – Tashkent, 2025. – 889 p.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Editor-in-Chief:

Shuhrat SIROJIDDINOV

Academician

Rector of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature

Editorial Board:

Nozliya Normurodova (Uzbekiston), Zuhridin Isomiddinov (Uzbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italy), Gabriela Stöckli (Switzerland), Qosimboy Mamurov (Uzbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Egypt), Uzok Djoraqulov (Uzbekiston), Gulnoz Khallieva (Uzbekiston), Jürgen Yakob Beker (Germany), Kemal Yavuz Ataman (Turkiye), Khurram Rakhimov (Uzbekiston), Natalya Filimonova (Russia), Nedim Bakirci (Turkiye), Farhad Rahimi (Iran), Khayrulla Hamidov (Uzbekiston), Elmira Adilbekova (Kazakhstan), Sag‘inbek O‘rinboev (Kyrgyzstan), Zulxumor Xolmanova (Uzbekiston), Mahmadiyor Asadov (Uzbekiston), Ziyodakhon Teshaboyeva (Uzbekiston), Dilnavoz Yusupova (Uzbekiston), Islomjon Yakubov (Uzbekiston), Nargiza Rashidova (Uzbekiston), Sabohat Qahharova (Uzbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (Uzbekiston,) Nigora Sulaymonova (Uzbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (Uzbekiston), Dostonbek Akhmadov (Uzbekiston), Dilnoza Shonazarova (Uzbekiston).

This international conference articles are dedicated to illuminating the current theoretical and practical issues in philological comparativistics and translation studies based on the modern scientific approaches. The collection analyzes of mutual influences between different national literatures, languages and cultures; interliterary connections; comparative-typological and comparative-genetic studies; the issues of translating literary and specialized texts; translation strategies and problems of equivalence. Furthermore, the conference materials extensively cover the topics such as: contemporary concepts in translation theory, the formation of a translator competence, methodologies for teaching translation, intercultural communication and socio-cultural significance of translation in the context of globalization. The given scientific articles are intended to scientists, researchers, doctoral students, master’s students and undergraduate students who actively working in the fields of philological comparativistics and translation studies and they serve to strengthen interdisciplinary integration as well as to ensure the harmony between theory and practice.

The views expressed in the articles do not necessarily reflect those of the editorial board.

The publication was recommended by the Scientific and Technical Council of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature on December 17, 2025.

KARASHASH ANA TÜRBEŞİ VE HALK İNANÇLARINDA KADIN EVLIYA İMGESİ

Эльмира Адильбекова,

*Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық
қазақ-түрік университеті доценті, PhD,*

Есенгелді Гүлнұр Бақтыбайқызы

*Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық
қазақ-түрік университеті 2-курс магистранты*

Аннотация. Мавзолей Карашаш-Ана, расположенный в южном Казахстане, в районе Сайрам, занимает важное место в истории и духовной культуре тюркско-исламского мира Центральной Азии. Согласно народному преданию, мавзолей принадлежит Айше-Биби (Карашаш-Ана) – матери Ходжи Ахмеда Ясави. Настоящее исследование направлено на изучение исторических истоков, архитектурных особенностей, процесса реставрации и связанных с ним легенд, чтобы определить религиозную и культурную роль образа Карашаш-Ана в казахском обществе. Работа основана на путевых заметках, местных верованиях, этнографических данных и архитектурных исследованиях. Результаты показывают, что мавзолей Карашаш-Ана является не только женским сакральным пространством, но и символическим центром, отражающим стремление народа к идентичности, исцелению и нравственным ценностям.

Ключевые слова: *Карашаш-Ана, женщина, народные верования, архитектура мавзолея, легенда.*

Abstract. The Karashash Ana Mausoleum, located in the Sayram region of southern Kazakhstan, holds a significant place in the Turkic-Islamic cultural heritage of Central Asia, both historically and spiritually. According to folk tradition, the mausoleum belongs to Aisha-Bibi (Karashash Ana), known as the mother of Khoja Ahmed Yasawi. This study aims to explore the historical origins, architectural features, restoration process, and surrounding legends of the Karashash Ana Mausoleum, in order to reveal the religious and cultural role of Karashash Ana within Kazakh society. The research is based on travel accounts, local beliefs, ethnographic field data, and architectural analyses. Findings indicate that the mausoleum functions both as a female-centered sacred site and as a symbolic space reflecting the community's search for identity, healing, and moral values.

Keywords: *Karashash Ana, woman, folk belief, mausoleum architecture, legend.*

Giriş. Orta Asya coğrafyası, tarih boyunca yalnızca siyasî ve kültürel etkileşimlerin değil, aynı zamanda İslamlaşma sürecinin derin ruhsal dönüşümlerinin de merkezinde yer almıştır. Bu geniş coğrafyada İslam'ın kabulü, yalnızca yeni bir dinin benimsenmesi değil, mevcut inanç sistemleriyle kurulan sentezler aracılığıyla özgün bir manevî kimliğin inşası anlamına gelmiştir. İslamiyet'in bölge halklarının hayatına nüfuz ettiği bu dönemde, tasavvuf hareketleri ve velî kültü toplumsal yapının etkili unsurlarından biri hâline gelmiştir. Bu sürecin önemli sembollerinden biri, kadın azize ve evliya figürleridir. Kadın evliyalar, hem İslam'ın öğretilerini halk düzeyinde yaygınlaştıran hem de toplumun manevî ihtiyaçlarına yanıt veren rehber kimlikler olarak öne çıkmışlardır. Bu figürlerin en tanınmış örneklerinden biri, Güney Kazakistan'ın Sayram (Sairam) kentinde yer alan Karaşaş Ana (Karashash Ana) türbesidir. Karaşaş Ana, halk inancına göre “mucizeler gösteren”, “rüyaları yorumlayan” ve “şifa dağıtan” bir velî kadındır. Onun türbesi, yüzyıllardır şifa, 375erkez375, merhamet ve ana figürüyle özdeşleşmiş bir kutsal ziyaret merkezidir.

Karaşaş Ana figürü, yalnızca bireysel bir azize kimliğiyle değil, aynı zamanda Orta Asya’daki kadın merkezli maneviyat geleneğinin bir uzantısı olarak da değerlendirilebilir. Bibi Fatima, Bibi Seshanba, Gevher Ana gibi kadın evliyalarla birlikte, Karaşaş Ana da bölgedeki “dişil kutsallık” anlayışının sembolik temsilcilerinden biridir. Bu figürler aracılığıyla, halk inançlarında ana şefkati, koruyuculuk ve ruhsal arınma kavramları somut bir biçim kazanmıştır. Bu bilginin temel amacı, Karaşaş Ana Türbesi’nin tarihsel gelişimini, mimari özelliklerini, halk inanışındaki yerini ve ona atfedilen efsaneleri çok boyutlu bir bakışla incelemektir. Çalışmada hem tarihî veriler, hem de sözlü kültür ürünleri dikkate alınarak türbenin sosyo-dinî ve kültürel işlevleri ortaya konulacaktır. Bu doğrultuda çalışma, Orta Asya’daki kadın azizeler kültürünün gelişimini anlamak ve Türk-İslam coğrafyasında türbe kültürünün toplumsal dinamiklerini yorumlamak açısından önem taşımaktadır.

Bu bağlamda Karaşaş Ana Türbesi, yalnızca tarihî bir mimari eser değil, aynı zamanda kolektif hafızayı, toplumsal kimliği ve inanç sürekliliğini yansıtan canlı bir manevî merkezdir. Onun etrafında şekillenen ritüeller, ziyaret pratikleri ve anlatılar, Orta Asya halklarının dinî duygusallık, kutsallık algısı ve kadın maneviyatı konularındaki zengin mirasına ışık tutmaktadır.

5. **Karaşaş Ana Türbesi’nin Tarihî Arka Planı.** Karaşaş Ana Türbesi, Orta Asya Türk-İslam kültür coğrafyasının en dikkat çekici kutsal mekânlarından biridir. Araştırmalara göre türbe, XI–XIII. Yüzyıllar arasına tarihlenen eski bir mezar yerinin üzerinde inşa edilmiştir. Bu dönem, Türkistan bölgesinde Karahanlılar, ardından Harzemşahlar ve Timurlular gibi hanedanlıkların hüküm sürdüğü, dolayısıyla hem İslamlaşma sürecinin hem de yerel kültürlerin sentezlendiği bir tarihî kesite karşılık gelir. Halk anlatılarına göre, türbede yatan kişi Hoca Ahmed Yesevî’nin annesi Ayşe Bibi (Aisha-Bibi)’dir. Bu anlatı, özellikle Sayram ve Türkistan çevresinde güçlü bir biçimde yaşatılmaktadır. Ancak bazı sözlü rivayetlerde Karaşaş Ana, Musa Şeyh’in kızı ve İbrahim Ata’nın eşi olarak tanımlanır. Bu bilgiler, tarihî belgelerden ziyade sözlü gelenekler, menkıbeler ve halk anlatıları yoluyla günümüze ulaşmıştır. Dolayısıyla türbenin kime ait olduğu konusunda kesin bir tarihî kayıt bulunmamakla birlikte, tasavvufî çevrelerle bağlantılı kadın evliya kültü etrafında şekillenen bir inanış mevcuttur.

Bu inanç yapısı, Orta Asya’da kadın ermiş ve velîlerin manevi nüfuzuna işaret eden daha geniş bir geleneğin parçasıdır. Nitekim Ayşe Bibi, Bibi Seshanba, Gevher Ana gibi figürler, halkın İslam’ı benimseme sürecinde şefkat, merhamet ve 376erkez376 sembolleri olarak öne çıkmıştır. Karaşaş Ana da bu çerçevede, “ana figürü” üzerinden kadın merkezli maneviyatın sürekliliğini temsil eder.

Türbenin mevcut formu, muhtemelen 19. Yüzyılda gerçekleştirilen bir yeniden inşa veya kapsamlı restorasyon sürecinin ürünüdür. 19. Yüzyıl, Türkistan’da Rus hâkimiyetiyle birlikte eski dini yapılar üzerinde koruma ve yenileme faaliyetlerinin başladığı bir dönemdir. Bu bağlamda Karaşaş Ana Türbesi de hem yerel mimari ustalar hem de tasavvufî cemaatlerin desteğiyle yeniden biçimlendirilmiştir. Yapının plan şeması ve mimari özellikleri, klasik Türkistan türbeleriyle büyük benzerlik gösterir. Kare planlı gövde, kubbe örtü sistemi, yüksek taçkapı formu ve tuğla malzeme

kullanımı, Karahanlı ve Timurlu dönemi türbelerinin ortak özelliklerindedir. Bu unsurlar, hem İslam mimarisinin simgesel dilini hem de bozkır geleneğinin yapı anlayışını bir araya getirir. Böylece türbe, tarih boyunca şekillenen “İslam-Türk sanat sentezi”nin bölgesel bir örneği olarak değerlendirilebilir.

Karashaş Ana Türbesi’ne dair yazılı kaynaklar oldukça sınırlıdır. Bu durum, Orta Asya’daki birçok velî türbesi için de geçerlidir. Yazılı belgelerin azlığı, türbenin tarihinin büyük ölçüde menkıbeler, halk şiirleri ve ziyaret anlatıları üzerinden aktarılmasına neden olmuştur. Halkın türbeye yüklediği anlam, tarihsel kimlikten çok manevî aidiyet ve kolektif hafıza kavramlarıyla ilgilidir. Bu bağlamda Karashaş Ana Türbesi, sadece tarihî bir yapı değil; sözlü kültürün mekânsallaşmış bir biçimidir. Türbenin geçmişi, halk belleğinde yaşamaya devam eden efsaneler ve inanç pratikleri aracılığıyla korunmuş; bu da yapının kutsallık statüsünü zaman içinde güçlendirmiştir.

Karashaş Ana Türbesi’nin tarihî arka planı, hem mimari gelişim hem de kültürel kimlik açısından çok katmanlı bir yapıya sahiptir. Türbe, bir yandan Karahanlı-Timurlu mimari geleneğinin estetik özelliklerini taşıırken, diğer yandan tasavvufî ve halk inançlarının derin izlerini barındırır. Bu yönüyle Karashaş Ana Türbesi, Orta Asya’da İslam’ın yerelleşme sürecini, kadın evliya kültü aracılığıyla somutlaştıran önemli bir tarihî anıt niteliğindedir (Sakhi&Selçuk, 2021, 231-249).

6. **Mimari Özellikler ve Restorasyon Süreci.** Karashaş Ana Türbesi’nin mimarisi, Orta Asya Türk-İslam türbe geleneğinin sade fakat anlam yüklü bir örneğidir. Yapının sekizgen planlı gövdesi, hem Türk mimarisinin eski çadır geleneğini hem de İslamî sembolizmi yansıtır. Sekizgen taban, “dünyevi âlemden ilahi âleme geçişi” temsil ederken, üstteki silindirik kasnak bu geçişi yumuşatarak kubbeye bağlanır. Kubbe, İslam mimarisinde olduğu gibi, göğü ve Tanrı’nın birliğini simgeler. Yapının cephe düzeni, “taçkapı” biçiminde yükselir. Bu mimari form, Anadolu Selçuklu ve Orta Asya Karahanlı türbelerinde de görülen bir özelliktir. Taçkapı, yalnızca bir giriş değil, “kutsal mekâna geçişin sembolik kapısı”dır. Kapı çevresinde kullanılan tuğla işçiliği, dekoratif ama ölçülü bir bezeme anlayışını yansıtır. Malzeme olarak tuğla, Karashaş Ana Türbesi’nin en belirgin özelliğidir. Tuğla örgü sistemi, hem bölgesel koşullar hem de Karahanlı ve Harzemşah dönemlerinden süregelen mimari bir gelenekle ilişkilidir. Bazı bölümlerde sırlı tuğla parçaları ve 377 erkeç 377 ic süslemeler kullanılmış, bu da yapıya hem estetik hem de sembolik derinlik kazandırmıştır. Kubbe iç yüzeyi ve mezar odası sade tutulmuş; bu sadelik, yapıdaki manevî yoğunluğu artırmıştır. Türbenin yakınında kutsal 377erke edilen bir kuyu ve küçük bir ziyaret alanı yer almaktadır. Halk inancına göre bu kuyunun suyu “şifa veren su” niteliğindedir. Bu durum, türbenin yalnızca bir anıt mezar değil, aynı zamanda halk inançlarının merkezlerinden biri olduğunu göstermektedir (Bissenbayeva, 2019, 78-94). 19. Yüzyılda gerçekleştirilen restorasyon süreci, türbenin özgün planına sadık kalınarak yapılmıştır. Restorasyon çalışmaları sırasında eski tuğla kalıntıları temel alınmış, yıkılmış kısımlar benzer malzeme ve teknikle yeniden örülmüştür. Bu dönemde türbenin çatısı ve kubbesi kısmen yenilenmiş, giriş kapısı güçlendirilmiştir. Restorasyonun amacı, yapının hem mimari bütünlüğünü korumak hem de ziyaret fonksiyonunu sürdürmesini sağlamaktır.

Günümüzde Karaşaş Ana Türbesi, Kazakistan Kültür Bakanlığı tarafından koruma altına alınmış ve kültürel miras statüsü kazanmıştır. Türbe çevresi düzenlenmiş, ziyaretçiler için yürüyüş yolları, bilgilendirme panoları ve ibadet alanları oluşturulmuştur. Bu düzenlemeler, hem yapının mimari değerini korumakta hem de Karaşaş Ana'nın halk arasındaki manevî etkisinin devamına katkı sağlamaktadır (Saifunov, 2017, 45-62).

7. **Karaşaş Ana Efsaneleri ve Halk İnançları.** Karaşaş Ana, Kazak halk geleneğinde hem anne figürü hem de bilge, koruyucu kadın kimliğiyle öne çıkan efsanevi bir şahsiyettir. Onunla ilgili anlatılar, Sayram ve Türkistan çevresinde yüzyıllardır sözlü kültür yoluyla aktarılmaktadır. Bu efsaneler, İslam'ın manevi değerleriyle eski Türk inanç sisteminin izlerini birleştirir; dolayısıyla hem dinî hem de kültürel bir sembol oluşturur.

Halk inancına göre Karaşaş Ana'nın gerçek adı Ayşe Bibi (Aisha-Bibi)'dir. Bazı kaynaklarda Musa Şeyh'in kızı, İbrahim Ata'nın eşi ve Hoca Ahmed Yesevî'nin annesi olarak geçer. Bu soya dayandırma, türbenin kutsallığını pekiştirir. Yesevî gibi bir sufi önderin annesi olması, Karaşaş Ana'nın İslam'ın manevi temsilcilerinden biri olarak görülmesine yol açmıştır. Kazak halkı, Karaşaş Ana'yı yalnızca bir “evliya” değil, aynı zamanda “ilim sahibi bir kadın” olarak görür. Halk hikâyelerinde onun Kur'an'ı ezbere bildiği, çocuklara ahlak ve iman öğrettiği, çevresindekilere hikmetli sözler söylediği anlatılır. Bu yönüyle Karaşaş Ana, “bilgelik ve anne şefkati”ni birleştiren manevi bir modeldir (Kazmukhanov, 2019, 85-101).

Karaşaş Ana Türbesi, halk arasında şifa ve dilek kapısı olarak bilinir. Ziyaretçilerin çoğu özellikle sağlık, doğurganlık, çocuk sahibi olma veya ruhsal huzur gibi dileklerle türbeye gelirler. Halk arasında “Karaşaş Ana'nın duası makbuldür” inancı yaygındır. Türbe yakınındaki kutsal kuyudan su içmek veya bu suyla yıkanmak, özellikle cilt ve göz hastalıklarına iyi geleceğine inanılır. Kimi kaynaklar, kuyu suyunun “şifa veren ruhani enerji” taşıdığına dair halk anlatılarını kaydeder. Efsanelere göre, bir dönem Sayram çevresinde veba benzeri bir salgın çıktığında, Karaşaş Ana halkın yardımına koşmuş, dualarıyla hastaları iyileştirmiştir. Bu nedenle türbe, “şifa dağıtan ana” olarak anılmıştır.

Karaşaş Ana, halk arasında “rüyada yol gösteren ana” olarak da tanınır. Pek çok kişi, sıkıntılı dönemlerde onu rüyasında gördüğünü, ondan nasihat aldığını veya bir işaret aldığını anlatır. Bu anlatılar, türbenin “rüya aracılığıyla iletişim kurulan kutsal mekân” olarak 378erke edildiğini gösterir. Bazı halk hikâyelerinde, Karaşaş Ana'nın bir gece rüyasında kendisini ziyarete gelen bir kadına “sabır ve doğrulukla dua et” diyerek nasihat ettiği, ertesi sabah kadının duasının 378erke olduğu anlatılır. Bu tür rüya anlatıları, Kazak halk inancında türbelerin sadece fiziksel değil, ruhsal bir bağlantı noktası olduğunu yansıtır (Sarsembayeva, 2021, 312-328).

Karaşaş Ana Türbesi özellikle kadınlar tarafından yoğun biçimde ziyaret edilir. Kadınlar, “Ana”ya kendi dertlerini anlatır, aile huzuru, çocuk, sağlık veya sabır dilerler. Ziyaret ritüellerinde şu uygulamalar görülür:

8. Türbeye yaklaşırken diz çökerek veya eğilerek dua etme,

9. Türbe çevresinde üç ya da yedi defa dönme,

10. Dilek tutarken elini türbe duvarına koyma, Adak olarak kumaş parçaları bağlama veya kurban adama,

11. Ziyareti üst üste üç gün ya da üç Perşembe tekrarlama.

Bu pratikler, İslamî dua geleneğiyle birlikte eski Türk bereket ve temizlik ritüellerinin izlerini taşır. Özellikle kumaş bağlama ya da suyla arınma gibi davranışlar, Orta Asya'nın şamanik dönemlerinden kalan sembollerdir.

Karaşş Ana efsanelerinde en güçlü tema, kadının manevi saflığı ve fedakârlığıdır. Onun adı “ıffet, sabır ve merhamet”le özdeşleşmiştir. Bazı anlatılarda, Karaşş Ana, kendisine iftira atanlara karşı sabır göstermiş, halkına öğütler vermiş, sonunda “temiz kalbiyle” halkın gönlünde yer edinmiştir. Bu anlatılar, Kazak halk edebiyatında “ana motifinin” kutsallaşmasına katkıda bulunmuştur. Halk ozanlarının (akınların) bazı destanlarında Karaşş Ana'dan “ak nurlu ana”, “imani güçlü kadın” olarak söz edilir. Böylece türbe, hem dini bir mekân hem de edebi sembol haline gelmiştir.

Kutsal Su Efsanesi: Bir efsaneye göre, Karaşş Ana vefat ettikten sonra mezarının yanında bir kaynak suyu fışkırmış; bu suyu içenlerin hastalıkları iyileşmiş. O günden beri türbe civarındaki kuyu, halk arasında “ana suyu” olarak anılır. **Rüya Efsanesi:** Sayramlı bir kadın, çocuğu olmadığı için yıllarca türbeye dua etmiş. Bir gece rüyasında Karaşş Ana'yı görmüş; Ana ona “Sabırlı ol, dua kapısı açık” demiş. Kadın ertesi yıl anne olmuş ve çocuğuna “Ayşe” adını 379erkez. **Koruyucu Ruh Efsanesi:** Rivayete göre, savaş zamanında Sayram köyü düşman saldırısına uğradığında, türbeden beyaz ışık yükselmiş ve düşman askerleri yönünü şaşırılmış. Halk, bu olayı Karaşş Ana'nın ruhani korumasına bağlamıştır.

Karaşş Ana anlatıları, Kazak toplumunun manevi değer sistemini, özellikle annelik, sabır, temizlik ve şifa kavramlarını yansıtır. Bu figür, halk için hem “dini rehber” hem de “kültürel kimlik sembolü”dür. Türbenin kadınlarca yoğun şekilde ziyaret edilmesi, İslam'da kadın maneviyatının toplumsal görünürlüğünü güçlendiren bir unsur olarak değerlendirilebilir. Efsaneler, aynı zamanda İslam öncesi Türk inançlarının (örneğin “ana ruh” kültü, su ve doğa kutsallığı) İslamî çerçeve içinde yeniden anlam kazanmış hâlidir. Bu durum, Karaşş Ana kültürünü yalnızca bir dinî olgu değil, Türk halk ruhunun sürekliliği olarak da tanımlar (Yerdembekov, 2020, 67-82).

12. **Türbenin Sosyo-Kültürel İşlevi.** Karaşş Ana Türbesi, yalnızca bir mezar yapısı değil, toplumsal hafızanın ve kolektif inancın mekânsallaşmış biçimidir. Sayram ve çevresinde yaşayan halk için türbe, “ata-baba ruhu” ile “ana şefkati” kavramlarını bütünleştirir. Bu yönüyle türbe, hem koruyucu hem de arındırıcı bir “manevî sığınak” işlevi görür. Karaşş Ana, halk arasında “Ana Ruh”, “şefaateçi kadın evliya” ve “koruyucu ana” olarak anılır. Özellikle kadınlar ve çocuk sahibi olmak isteyen aileler tarafından sıkça ziyaret edilir. Bu durum, Karaşş Ana figürünün, Türk halk kültüründeki “379erkez379”, “doğurganlık” ve “koruyucu ana” sembolizmleriyle doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir (Tuyakayeva & Abdrasilova, 2022, 129-145).

Türbe çevresinde gerçekleştirilen ritüeller, İslamî öğretilerle eski Türk inanç sistemlerinin bir sentezini oluşturur. Ziyaretçiler şu uygulamaları yerine getirirler:

Türbe çevresinde üç veya yedi defa dönmek: Bu eylem, hem “tevaf” (İslami dönme ritüeli) hem de eski Türk inançlarındaki “kozmetik daire” anlayışını çağırır. Üç ve yedi sayıları, hem Kur’anî hem de mitolojik anlamda kutsal 380erke edilir.

Kutsal suyla yıkanmak veya içmek: Türbe yakınındaki kuyudan alınan suyun şifa verici olduğuna inanılır. Bu gelenek, İslam’daki zezem suyu kültürüyle, aynı zamanda eski Türklerin su ruhlarına (su iye) duyduğu saygının birleşimidir.

Kurban adamak veya Kur’an bağışlamak: Bu eylem, hem İslamî sadaka ve adak anlayışını hem de eski Türklerdeki “kut” ve “armağan” kültürünü yaşatır.

Üç gün arayla veya üç Perşembe üst üste ziyaret gerçekleştirmek: Bu ritüel, “üçlü tekrar”ın uğur getirdiği inancına dayanır ve “devamlı dua” anlamını taşır. Bu ritüeller, türbeyi sadece bir ibadet yeri değil, toplumsal dayanışmanın ve ortak maneviyatın merkezine dönüştürür. Ziyaretçiler, burada hem dua eder hem de topluluk bilincini tazelerler (Baitenov, & Omarova, 2020, 254-269).

Karaşş Ana, Türkistan’daki kadın evliya kültürü içerisinde özel bir yere sahiptir. Gevher Ana, Bibi Fatima, Bibi Seshanba gibi diğer kadın evliyalarla birlikte, bölgedeki “dişil maneviyat”ın sembolik temsilcileri arasında yer alır. Bu figürler, tarih boyunca erkek merkezli dinî otoriteye karşı, şefkat, merhamet ve doğurganlıkla özdeşleşmiş alternatif bir kutsallık biçimi sunarlar. Karaşş Ana Türbesi bu yönüyle, yalnızca bir kutsal mekân değil, aynı zamanda kadın kimliğinin ruhsal gücünü temsil eden bir kült merkezidir. Ziyaretçiler, türbede edilen dualar ve dilekler aracılığıyla, özellikle aile, sağlık, 380erkez380 ve huzur temaları etrafında manevî bir bağ kurarlar (Kenzhebek, 2018, 143-159).

Türbe, bölge halkının tarihsel sürekliliğini koruyan bir kültürel hafıza alanı işlevi de görür. Düğün, doğum, ölüm gibi yaşam döngüsüne ait olaylarda Karaşş Ana’nın adı anılır; çocuklara “Karaşş” ismi verilir; türbe çevresinde Nevruz ve Mevlid gibi törenler düzenlenir. Böylece türbe, İslamiyet öncesi ve sonrası geleneklerin sürekliliğini sağlayan bir sembolik köprü hâline gelir. Karaşş Ana Türbesi’nin bu çok katmanlı işlevi, onu sadece dini değil, aynı zamanda kültürel, toplumsal ve antropolojik açıdan da önemli bir 380erkez yapar. Bu nedenle türbe, günümüzde de halk inançlarının canlı bir laboratuvarı olarak işlevini sürdürmektedir (Alimbekov, 2023, 201-220).

Sonuç. Karaşş Ana Türbesi, tarihsel, mimari ve mitolojik katmanlarıyla Orta Asya Türk-İslam kültürünün özgün bir örneğini temsil etmektedir. Sadece bir mezar yapısı olmanın ötesinde, bu türbe kadın kimliğinin manevî ve kültürel değerini yücelten, halkın inanç pratikleriyle bütünleşmiş çok katmanlı bir kutsal mekândır. Türbe, hem İslamî evlialık geleneğinin hem de Türk halkının eski “ana ruh” inanç sisteminin izlerini bir arada taşır. Bu bağlamda Karaşş Ana figürü, Türk halk kültüründe kadın bilgelik ve koruyuculuk arketipinin İslam sonrası dönemde aldığı yeni biçimi simgeler. Karaşş Ana’ya atfedilen efsaneler ve ritüeller, halkın şifa, 380erkez380, sabır ve koruma arayışının manevi bir ifadesidir. Kadınların özellikle doğurganlık, sağlık ve aile huzuru dilekleriyle türbeyi ziyaret etmeleri, bu mekânın kadın merkezli bir ibadet alanı hâline geldiğini göstermektedir. Bu durum, Orta

Asya’da “kadın azizeler kültü”nün güçlü bir devamlılık gösterdiğini ve ataerkil toplumsal yapıya 381erkez kadın maneviyatının halk inancında korunduğunu ortaya koyar. Türbenin çevresinde şekillenen dualar, adaklar ve efsaneler, toplumun kolektif bilinçaltında Karaşaş Ana’yı bir “kutsal anne”, hatta “koruyucu ruh” figürüne dönüştürmüştür.

Mimari açıdan değerlendirildiğinde türbe, bölgedeki diğer sufi yapılarla benzer biçimde yerel taş işçiliği, tuğla düzeni ve simetrik 381erkez381ic süslemeleriyle dikkati çeker. Bu unsurlar, İslam sanatının biçimsel estetiğini yerel halkın sade ama anlam yüklü mekân algısıyla birleştirir. Bu yönüyle Karaşaş Ana Türbesi, sadece bir inanç mekânı değil, kültürel kimliğin mimariye yansıdığı bir simge olarak da değerlendirilebilir. Efsaneler, türbenin zamanla halk bilincinde şifa, bilgelik, merhamet ve koruma sembolü hâline geldiğini açıkça ortaya koymaktadır. Karaşaş Ana, halk hafızasında yalnızca bir tarihsel kişilik değil, aynı zamanda ahlaki rehberlik ve manevi arınma kaynağıdır. Onun çevresinde biçimlenen inanç pratikleri, Kazak toplumunun İslamî öğretilerle eski Türk inançlarını harmanlayarak sürdürdüğü dinî sentezin yaşayan bir göstergesidir. Bu bağlamda türbe, halkın kimlik ve aidiyet duygusunu pekiştiren simgesel bir 381erkez niteliğindedir.

Gelecekte gerçekleştirilecek arkeolojik kazılar, epigrafik incelemeler ve etnografik saha araştırmaları, türbenin erken dönem kalıntılarını, yapım sürecini ve zaman içindeki dönüşümünü daha net biçimde ortaya koyabilir. Aynı şekilde, sözlü anlatıların sistematik biçimde derlenmesi ve karşılaştırmalı analizi, Karaşaş Ana kültürünün tarihsel temelleriyle halk psikolojisindeki izdüşümlerini daha iyi anlamamızı sağlayacaktır. Bu tür disiplinlerarası araştırmalar, Karaşaş Ana’nın yalnızca efsanevi bir figür değil, muhtemelen tarihsel bir kişilik olarak da yeniden değerlendirilmesine imkân tanıyacaktır.

Sonuç olarak, Karaşaş Ana Türbesi, Orta Asya’daki kadın azizeler geleneğinin en belirgin örneklerinden biridir. Hem halk inancının canlılığını hem de Türk-İslam kültürünün sürekliliğini temsil eder. Türbe, zamanın ötesine taşan bir manevî miras olarak, bugünün Kazak toplumunda hâlâ dua, umut ve şifa kaynağı olmayı sürdürmektedir. Karaşaş Ana’nın etrafında şekillenen inanç sistemi, Türk dünyasında kadının koruyucu, bilge ve kutsal yönünün halk hafızasında nasıl yaşadığının da en somut kanıtıdır.

Kaynakça

1. Sakhi, Z., & Selçuk, H. (2021). Güney Kazakistan Sosyal Hayatında Türbeler ve
2. Türbelerde Yapılan Ziyaretler. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, (98), 231–249.
3. Saifunov, B. (2017). Ahmed Yesevî Hakkında Bibliyografik Araştırma. *Uluslararası Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 7(1), 45–62.
4. Kazmukhanov, R. (2019). Kazakistan’da Türbe Kültü ve Halk İnançlarının SosyoPsikolojik Boyutları. *Avrasya Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 3(2), 85–101.
5. Yerdembekov, B. (2020). Sacred Spaces and the Representation of Female Saints in Kazakh Folk Beliefs. *Central Asian Journal of Cultural Studies*, 5(1), 67–82.
6. Tuyakayeva, A., & Abdrassilova, G. (2022). The Symbolism of Women’s Mausoleums in Southern Kazakhstan: Aisha-Bibi and Karashash-Ana. *Journal of Turkic Civilization Studies*, 4(2), 129–145.

7. Baitenov, E., & Omarova, Z. (2020). The Cult of Holy Women in the Turkic-Islamic Tradition: Karashash-Ana and Aisha-Bibi Mausoleums. *Journal of Eurasian Studies*, 12(3), 254–269.
8. Kenzhebek, A. (2018). Orta Asya’da Kadın Evliyalar Kültü ve Karashaş Ana Örneği. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 115, 143–159.
9. Sarsembayeva, R. (2021). Sayram Bölgesindeki Dini Miras: Türbeler, Efsaneler ve Halk İnançları. *Korkut Ata Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 312–328.
10. Bissenbayeva, G. (2019). Kazak Halk Kültüründe Kutsal Mekân Algısı ve Kadın Merkezli İnançlar. *Eurasian Journal of Social and Cultural Research*, 7(1), 78–94.
11. Alimbekov, M. (2023). Ahmed Yesevî Geleneğinde Kadın Figürleri ve Halk Dindarlığı: Karashaş Ana Örneği. *Türk Kültürü ve Medeniyeti Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 201–220.
12. Asadov M. HOMO POETIKUS KONSEPSİYASI: NAVOIY VA RUMIY //Conferences. – 2025. – T. 1. – №. 1.
13. Асадов М. (2023). “Ёлғизлик мотиви”нинг поэтик талқини. SHARQ-U G‘ARB RENESSANS ADABIYOTI: NAVOIY VA SHEKSPIR mavzuidagi xalqaro ilmiy-nazariy konferensiya materiallari, 1(1).

MUNDARIJA		
I SHO‘BA. TARJIMASHUNOSLIKNING DOLZARB MASALALARI		
1.	Zuhriddin ISOMIDDINOV. Bizdagi tarjima muammolari	5
2.	Uzoq JO‘RAQULOV. O‘zbek tarjimachiligi istiqbollari	9
3.	Xurram RAHIMOV. Alisher Navoiyning “Munojot” asari tarixi, tabdili va tarjimalari xususida	14
4.	Олимджон КАСИМОВ, Мартаба СУЛТОНЗОДА. Некоторые лингвистические особенности перевода лексем «Шахнаме» на русский язык	17
5.	Ne‘matilla OTAJONOV. Eiji Mano – boburshunos olim	22
6.	Rukhsana IFTIKHAR. Beautification of Mughal women	26
7.	Наталья ФИЛИМОНОВА. Возможности перевода при работе иностранных учащихся с художественным текстом: начальный этап изучения русского языка	30
8.	Kosimboy MAMUROV, Nargiza TILAKOVA Functional syntax and mystical semantics: correlating syntaxemes with sufi concepts in Alisher Navai’s Uzbek and English ghazals	34
9.	Xayrulla HAMIDOV. Muslimbek Yo‘ldoshevning tarjimonlik mahorati	38
10.	Ирода СИДДИКОВА. К вопросу взаимосвязи психолингвистики и художественного перевода	43
11.	Xayrulla HAMIDOV, Zulfizarxon QORAXO‘JAYEVA. Nafisiyning “Jannatning yarim yo‘lida” asaridagi personaj portretining tarjimada berilishi	46
12.	Абдумажид МАДРАИМОВ, Аскарый МАДРАИМОВ. Вопросы перевода научного наследия Захириддина Мухаммада Бабура и традиция перевода в библиотеке Акбара в XVI веке	51
13.	Supriya BANERJEE, Iroda UMAROVA Reimagining classics: Tagore, translation and the global reader	54
14.	Ziyodaxon TESHABOYEVA. “Boburnoma”da milliy-madaniy xususiyatli til birliklar va ularning inglizcha tarjimalari	58
15.	Zulhumor MIRZAEVA. Politics under the mask of poetics: Chulpon’s translations in the 1920s-1930s	62
16.	Abdumajid MAMADALIYEV. Badiiy matn tarjimasida milliy koloritni ifodalash muammosi	72
17.	Muhammadjon ABDUVALIYEV. Sinxron tarjimashunoslikning zamonaviy masalalari	74
18.	Мұратбек БАҒИЛА, Кәмшат АЙМАҒАМБЕТОВА. Қазақ тілін оқыту әдістемесінің жаңа парадигмалары	80
19.	Shermurod SUBHON. Ijodiy kengashlarda	84

20.	Shermurod SUBHON. Kitobxon oldida mas’uliyat	97
21.	Murtazo SAYDUMAROV, Mahmudaxon SAYDUMAROVA. O‘zbek adabiyotining ilk romani tarjimalarida lingvomadaniy xususiyatlar va semantik o‘zgarishlar	100
22.	Mahmadiyor ASADOV. Tarjima – qiyosiy adabiyotshunoslikning tadqiqot obyekti	107
23.	Toshtemir ALIMOV. Gender as a linguistic and cultural parameter in literary translation	113
24.	Tozagul MATYOQUBOVA. Ilk hasbi hol qasida va uning o‘zbek tarjimoni	116
25.	Dilafruz MUHAMMADIYEVA. “Boburnoma”ning turkcha tarjimasi bilan bog‘liq muammolar	120
26.	Umida TURAeva. Some challenges of translating forensic terminology between English and Uzbek	125
27.	Елена ПАНОВА. Мифопоэтическая традиция и проблемы перевода и функционирования онимов в волшебной повести «Алиса в стране чудес» Л. Кэрролла	128
28.	Gulnoz MAMARASULOVA. Siyosiy matn tarjimasining lingvokulturologik jihatlari	137
29.	Эльнора БАГАВОВА. Эволюция переводческих теорий: от традиционных подходов к современным тенденциям	140
30.	Dilfuza KHUDAIBERDIEVA. Translation studies: traditional and modern approaches	144
31.	Gulnoz MAMARASULOVA, Ruxshona CHO‘LIYEVA. Diplomatik matnlarning tarjimada ifodalanishi	148
32.	Dilshod AMIRQULOV. Tarjimashunoslikda til tipologiyasi asosida komparativ yondashuv	151
33.	Tozagul NASRULLAEVA. Literary translation as interpretation: on the basis of Dreiser’s literary works	154
34.	Мохира ЭШКУВАТОВА, Достонбек АХМАДОВ. Роль лингвострановедческого компонента в обучении переводу	156
35.	Islom TURDIYEV. Ingliz va o‘zbek tillaridagi ayrim ish yuritish terminlarining tarjima talqinidagi muammolari	160
36.	Фотима УМИРЗАКОВА. Проблемы традиционных и современных подходов в немецком переводе	163
37.	Shohsanam BEKMURATOVA. Maqollar tarjimasida tarjimonlarining lingvomadaniy yondashuvlari	166
II SHO‘BA. QIYOSIY TILSHUNOSLIK MASALALARI		
38.	Sayed Mohamed Ahmad KORAYEM. Principles for developing comparative linguistic studies	171
39.	Nedim BAKIRCI. Milli kimlik inʼsasında halk biliminin işlevi	183
40.	Farhad RAHIMI. Beş, bel, bilek, elik/ el ve ilik kelimelerinin etimolojik ve anlamsal bağlantıları	190

41.	Farhad RAHIMI. Nezirali'nin Çağatay türkçesi sözlüğünün yanlışları üzerine iii	196
42.	Сырга ОРУНБАЕВА, Долон МАЛДЫБАЕВ, Сагынбек ОРУНБАЕВ, Минаим МЫРЗАКМАТОВА, Жумакадыр КАРАМОЛДОЕВ. Горы и их лингвистические особенности: типология высот и культурных различий	215
43.	Saodat MUHAMMEDOVA, Kosimboy MAMUROV. Reforming the Uzbek latin alphabet: balancing phonology and global usability	221
44.	Jamoliddin YOQUBOV. O‘zbek va fransuz tillarida “ona” leksemasi ifodalanishining lingvomadaniy xususiyatlari	223
45.	Valijon VOSITOV. Inkor kategoriyasi lingvistik voqelik sifatida	228
46.	Khushnuda SAMIGOVA. Identifying the semantic component of affectionate form	230
47.	Nargiza DOSBAYEVA. Specific features of intercultural interaction in the course of teaching foreign languages	234
48.	Наргиза РАШИДОВА. Арабские заимствования в узбекском языке	237
49.	Ulugbek KARIMOV. Evolution of the cyborg in 21st-century science fiction	240
50.	Kamola ABDULLOEVA. Diskursiv shaxsning grafik vositalar orqali aks etishi	243
51.	Malohat BADALBAYEVA. The special lexicon of emergency situations in global linguistics	246
52.	Nargiza MIRZALIYEVA. Abdulla Qahhor va Ernest Xeminguey hikoyalari qahramonlarining o‘ziga xos xususiyatlari: badiiy tahlil va qiyosiy yondashuv	250
53.	Azizjon SHARIPOV. Yozma manbalarda Hirotning tarixiy toponimikasiga doir ma’lumotlar: Shohrux Mirzo davri	253
54.	Марина ИСКАКОВА. Тюркоязычный мир от древности	263
55.	Nargiza YUSUPOVA. The impact of artificial intelligence on comparative philology and translation studies	268
56.	Feruzaxon KARIMOVA. Aksiolingvistikada ma’naviy qadriyatlar talqini	272
57.	Zebiniso BEKMURADOVA. O‘zbek va fransuz maqollaridagi xiazmlarning stilistik, semantik va lingvokulturologik tahlili	276
58.	Sabohat QAHHAROVA. Yassaviy hikmatlarining lingvokulturologik tahlili	279
59.	Dildora KENJAYEVA. “Boburnoma”da antroponimlarning etimologik o‘ziga xosligi	283
60.	Gulchexra IBRAGIMOVA. Ingliz tilida abbreviatura va akronimlarning lingvistik tahlili	287
61.	Asror YUSUPOV. Lug‘at maqolasi strukturasi nazariyasining rivojlanishi	289

III SHO‘BA. QIYOSIY ADABIYOTSHUNOSLIK MASALALARI		
62.	Islamjan YAKUBOV. Rudakiy adabiy-estetik qarashlari va lirik qahramon kechinmalari	293
63.	Islamjan YAKUBOV. Tragik konflikt, tragik holat va tragik qahramon	299
64.	Dilnavoz YUSUPOVA, Kemal Yavuz ATAMAN. Uch tazkira qiyosi	308
65.	Gulnoz XALLIEVA, Sitora SHAHOBOVA. “Middlemarch” va “Anna Karenina” asarlarida ayol obrazining o‘rni	316
66.	Bahodir XOLIQOV. Britaniya adabiyoti va o‘zbek mifologiyasida daydi yog‘dularning badiiy xususiyatlari	320
67.	Gulnoz XALLIYEVA, Farangizbonu ADAMOVA. “Jek Raymond” romanida Jek obrazi tahlili	323
68.	Nuriddin ALTINBOYEV. Qiyosiy tahlilda tipologiya va ta’sir fenomeni	326
69.	Gulnoz XALLIYEVA, Iroda ABDULLAYEVA. The nature of satirical characters in the works of Jonathan Swift	330
70.	Mohinur SOTVOLDIYEVA, Gulnoz KHALLIEVA. The poetics and typology of father figures in world literature: a comparative study	333
71.	Xafiza KUCHKAROVA. Badiiy adabiyotda peyzajning o‘rni	336
72.	Dilafro‘z QAHNAROVA. Zamonaviy o‘zbek qissachiligi: xalq an’analari va yangi badiiy shakllar	340
73.	Elmira HAZRATQULOVA. Temuriylar davri adabiy muhitida ustoz-shogird munosabatlari	344
74.	Тоҳир ТУРДИБОЕВ, Нигора ЖЎРАЕВА. Беҳбудий таълимотида ижтимоий-маърифий масалалар	347
75.	Ma’suma OBIDJONOVA. Ingliz va o‘zbek adabiyotida ilmiy fantastikaning narratologik asoslari	351
76.	Эльмира АДИБЕКОВА, Сўлтан САНИЯТ. Türk masallarında hayvan motifleri: geyik motifinin kültürel yansımaları	357
77.	Эльмира АДИБЕКОВА, Сая БЕРІКҚЫЗЫ. Türk-islam kimliğinin sembolü olarak Hoca Ahmet Yesevi türbesi	368
78.	Эльмира АДИБЕКОВА, Гүлнұр ЕСЕНГЕЛДІ. Karaşaş Ana türbesi ve halk inançlarında kadın Evliya imgesi	375
79.	Дильфуза МАМЕТОВА, Малика ПРИСТАЕВА. Keloğlan ile padişahın kızı masalinin Anadolu, Uygur, Gagavuz varyantlarında kahraman ideali	383
80.	Карлыгаш БОРБАСОВА, Какимжан БИШМАНОВ, Мира БАЛТЫМОВА. Сравнительный анализ текстов Корана, Библии и Торы по проблеме межрелигиозного диалога и укрепления общенационального единства	394
81.	Улжан ТУНГАТОВА, Алуа АЛШЕР. Сравнительный анализ идей толерантности в Коране и Библии	400
82.	Ляззат АЛИЕВА, Möldir NIŞANHAN. Masalların mitolojik mirası: şamanizm ve islam’ın izleri	404

83.	Ынтымакгул НУРМАГОМБЕТОВА. Бейсенбай Кенжебаев зерттеулеріндегі қазақ және түркі әдеби мұраларының тарихи-филологиялық зерделенуі	412
84.	Saltanat YERALIYEVA. The writing of Khoja Akhmet Yasawi’s “Diwani hikmet” in turkic language	420
85.	Yorqinoy ISMONOVA. Bola timsolining roman obrazlari tizimidagi o‘rni	423
86.	Динара САЗАНОВА. “Диуани хикмет” мәтініндегі сопылық терминдердің рухани-философиялық мағынасы	427
87.	Шахноза КАРИМОВА, Жұлдыз МҮСІРКЕП. Akbura Evliya türbesi: türk-islam mimarisi ve halk inanci arasindaki bağ	433
88.	Bahodir ABSAMADOV. Shekspirning “Venetsiya savdogari” asarida komik adolat va axloqiy kinoya	440
89.	Ghalib ZEYAD. The evolution of Uzbek language, literature, and culture: the enduring legacy of Alisher Navai	445
90.	Axror QODIROV. O‘zbek qissachiligida xarakter va kolliziya: Qo‘Chqor Norqobil ijodi misolida XX–XXI asr badiiy talqinlarining evolyutsiyasi	451
91.	Мұратбек БАҒИЛА, Қанзада ЖҰБАНЫШЕВА. Тілді деңгейлік оқыту жүйесінің ғылыми негіздері	457
92.	Sevinchoy YOQUBOVA. G‘oyaviy-badiiy konsepsiya va poetik obrazlar hissiy tonalligi	461
93.	Munira KARIMOVA. The poetics of human and animal characters in Uzbek prose	472
<p>IV SHO‘BA. KOMPARATIVISTIKA VA METODIKA: TIL, ADABIYOT TA‘LIMI TIPOLOGIYASI</p>		
94.	Назаркул ИШЕКЕЕВ, Рима ЗАЙЫРКУЛОВА. Ааламдашуу доорунда медициналык багытта окуп жаткан чет элдик студенттерге «Манас» эпосу жана «Махабхарата» эпосундагы идеяларды салыштыруу менен тарбиялоонун мүмкүнчүлүктөрү	480
95.	Ирина ЯНОВСКАЯ. Формирование риторической компетенции в системе профессиональной подготовки студентов нефилологических специальностей	487
96.	Лариса БАСОВА, Светлана ДРАЧЕВА. Повышение качества обучения русскому языку в странах постсоветского пространства: опыт Тюменского государственного университета	490
97.	Айгул АЙТБЕНБЕТОВА, Нургул ЖОЛДАСОВА. Қазақ тілін оқытудағы цифрлық ресурстар: тиімділігі мен болашағы	494
98.	Muxabbat MATQURBONOVA, Umida YANGIBOYEVA. Ikki tillilik sharoitida o‘zbek tili ta‘limining komparativ tahlili	498
99.	Зулхумар ЖУМАНОВА. Роль алгоритмов в формировании навыков устной и письменной речи студентов	500
100.	Максим ЧИКОВ, Диляра ЗАРИПОВА. Проблемы подготовки специалистов в тройке языков русский-английский-узбекский и пути решения	504
101.	Раъно ИСАМУТДИНОВА. Система упражнений для развития навыков устной речи на занятиях по русскому как иностранному	509

102.	Зулфия КУРБАНОВА. Методика работы с текстом на занятиях по русскому как иностранному	513
103.	Nilufar BURIYEVA. Sun’iy intellekt vositalari asosida o’quvchilarning lingvokulturologik kompetentligini rivojlantirish metodikasi	516
104.	Шахло УРИНОВА. Методика формирования лексической компетенции студентов в процессе изучения русского как иностранного	520
105.	Gulnoz MAMARASULOVA. Geopolitical meanings in media discourse	524
	V SHO’BA. КОМПАРАТИВИСТИКА YOSH TADQIQOTCHILAR NIGOHIDA	
106.	Saida SULTANOVA. Badiiy tarjimaga o’rgatishda an’anaviy va zamonaviy yondashuvlarning ahamiyati	529
107.	Зухра МОЛДАБАЕВА, Айжан ЖАНҒЫЛЫШ. Коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастырудағы инновациялық әдістер	533
108.	Barno ABDULLAYEVA. “Boburnoma”ning xorijiy tillarga tarjima qilinishi	539
109.	Zilola ERGASHEVA. The transformation of translation practices through artificial intelligence technologies	544
110.	Dilfuza ZOYIROVA, Aziza YORIQULOVA. Tarjima jarayonida ekvivalentlik tamoyilining an’anaviy talqinlari	547
111.	Anvar MIRZAQULOV. Ikkinchi jahon urushidan so’ng sinxron tarjimaning paydo bo’lishi va rivojlanishi	549
112.	Shuhrat MULADJANOV. Different approaches to the lingua-stylistic analysis in literary translation	552
113.	Gulshan ERGASHEVA. Tarjimashunoslikda an’anaviy va zamonaviy yondashuvlar: o’zbek va nemis tilidagi frazeologizmlar talqinida	555
114.	Dilnoza SHONAZAROVA. Xabarlar tarjimasi va lokalizatsiyasi	559
115.	Умида МУХАММАДИЕВА. Язык и культура: трудности перевода национально-культурных особенностей	562
116.	Gulnoza XUDAYQULOVA. Badiiy asarlarni tarjima qilishda uchraydigan ba’zi frazeologik muammolar	567
117.	Shoira XODJAYEVA. Bilvosita tarjimaning muammolari: an’anaviy va zamonaviy yondashuvlar	570
118.	Djamila BEGJANOVA. Paremiologik birliklar tarjimasida lingvokulturologik ekvivalentlik	573
119.	Shaxnoza IBRAGIMOVA. Linguistic representations of characters and peculiarities of translating their original names in “A farewell to arms”	577
120.	Fazilat XABIBULLAYEVA. Mumtoz adabiy manbalar tarjimasida: arxaik leksika jahon tarjimashunosligi kontekstida	580
121.	Maftuna RO’ZMETOVA. Fentezi adabiyoti tarjimasida madaniy konnotatsiyalarning ifodalanishi	584
122.	Maftuna SAPAROVA. “Al-qistosu-l-mustaqim fi ilmi-l-arud” asarining ingliz tilidagi tarjimasida xususida	588

123.	Zuhra ZOKIROVA. Jorj Oruel “Molxona” asaridagi satirik jumlar tarjimasining madaniy jihatdan moslashtirilganligi	591
124.	Mokhinur GELDIEVA. “Kecha va kunduz” romani inglizcha tarjimasida leksik-semantik hamda sintaktik o‘ziga xoslik	593
125.	Dilnoza OLIMOVA. Ritm va takorlash: “Alpomish” dostonining Qosimboy Ma’urov tarjimasida sintaktik-semantik transformatsiyalar	596
126.	Mohichehraxon ANVAROVA. Zamonaviy texnologik terminlarni tarjima qilish usullari	599
127.	Xosiyatxon QO‘CHQORALIYEVA. The role of Reynold Nicholson and John Arberry’s translation in the study of sufi literature	603
128.	Nargizaxon MIRAXATOVA. Dariy tilidagi ba’zi somatizmlar qatnashgan maqollarning o‘zbek tiliga tarjima qilish masalasi	606
129.	Munisa NAZIROVA. O‘zbek va ingliz tilidagi idiomalarning qiyosiy tarjimalari	609
130.	Муниса ТОШБОЕВА. Стратегии транскреации и адаптации политических реалий в узбекском цифровом медиадискурсе	612
131.	Mahliyo FAYZULLAYEVA. Sinxron tarjimada ekvivalentlik va muqobillik masalasi	615
132.	Достонбек АХМАДОВ. Первый шаг к академической истории перевода	618
133.	Sevinch MIRZALIYEVA. Badiiy tarjimada leksik-stilistik bo‘yoqdorlik muammolari	623
134.	Nozima QAYUMOVA. The impact of artificial intelligence on the translation process and the transformation of the translation profession	626
135.	Ситора ТУРСУНБОЕВА. Грамматические и лексические трансформации в художественном переводе	629
136.	Миннура ЮЛДАШЕВА. Об узбекских переводах произведений Чингиза Айтматова	633
137.	Раънохон ХОЛОВА. Роль невербальной коммуникации в синхронном переводе с русского на узбекский	636
138.	Aziza MAHAMMATOVA. Bilvosita tarjimada tarjimon mahoratining namoyon bo‘lishi	640
139.	Mashhuraxon MAHAMMADALIYEVA. Tarjimashunoslik: an’anaviy va zamonaviy yondashuvlar	644
140.	Nozima ABDURAHMONOVA. Tibbiy terminlarni tarjima qilishda so‘zma-so‘z va erkin yondashuvlarning o‘zaro ta’siri	646
141.	Azimjon AXMEDOV. Frazeologiya va frazeografiya tarixiga umumiy nazar	649
142.	Madinabonu OLLABERGANOVA. Comparative-methodology and typology in language and literature education	654
143.	Мўхаббат МАССАДИКОВА, Akerke ALTINBEKOVA. Masallarda toplumsal normlar bag‘lamida adalet ve ceza kavrami	657
144.	A’zamxon SOBITOV. Zoonimlarning etnolingvistik va madaniy konnotatsiyalari	665
145.	Vazira ABDIEVA. The essential role of intercultural communication competence in various fields	668

146.	Oyshajon USMONOVA. Structural and semantic aspects of legal terminology in the context of linguistic comparativism	670
147.	Diyora AKRAMOVA. The use of labor-related euphemisms in English and Uzbek linguistics	675
148.	Zebuniso FAYZULLAYEVA. Nemis va o‘zbek tillaridagi fe‘l mayllarining chog‘ishtirma tadqiqi	679
149.	Dilnoza NURULLAYEVA. Ma‘dan komponentli frazeologik birliklarda insonga xos xususiyatlar	683
150.	Dilorom KHURRAMOVA. Semantic features of mimetic words in Uzbek and Korean	686
151.	Munisa KARIMOVA. Ingliz fe‘llari aspektualligini belgilashda funksional-semantik yondashuv va harakat turlari (aktionsart)	690
152.	Gulzoda SUYUNOVA. The evolution of the verb “to be” from Proto-Indo-European to Proto-Germanic	693
153.	Temur ASHUROV. Realia as cognitive and linguocultural anchors in multilingual communication: towards a new integrative model	700
154.	Shahnoza NAZAROVA. O‘zbek va nemis tillarida tanqid nutqiy akti: lingvopragmatik xususiyatlar	703
155.	Shoxida NAZAROVA. Bilvosita nutqning pragmatik jihatlari	706
156.	Lobar RAHIMQULOVA. Ijtimoiy tarmoq matnlarini lingvistik tahlil qilishning ahamiyati	710
157.	Farrukh ABDUSAMATOV. How speech act theory (sat) is applied in discourse analysis	713
158.	Gulmira ERGASHEVA. Davlat boshqaruvi terminlari xususida ayrim ilmiy-nazariy qarashlar	717
159.	Nodira BEKMATOVA. The lexicon of the machine: decoding the new language of AI	720
160.	Munisa DUSTBERDIYEVA. Causative syntaxemes, the use of preposition “under”	724
161.	Nigora ISMATULLAYEVA. Globallashuv konseptining semantik qirralari	727
162.	Mahliyo JALISHOVA. Persuazivlik argumentatsiya va manipulyatsiya o‘rtasida: mediadiskursdagi kommunikativ-pragmatik jihatlari	730
163.	Ozoda QURBONOVA. O‘zbek tilida gidrometeorologik terminlar sinonimiyasi	733
164.	Guljahon RAHMATULLAYEVA. Ruhiiy holatlarni ifodalovchi leksik birliklarning semantik tarmoqlanishi	736
165.	Yulduz SATTOROVA. Siyosiy diskursda aforistik ifodalarning kognitiv qiyosiy tahlili: ingliz va o‘zbek tillari misolida	743
166.	Umida ELMURATOVA. O‘zbek va koreys tillarida shaxs konseptosferasining periferik birliklari	746
167.	Nafosat RAIMOVA. Ijtimoiy chegaralangan leksikaning struktur va semantik xususiyatlari	749
168.	Dilnura YULDASHEVA. Ingliz tilidagi ayrim siyosiy terminlarning etimologik tahlili	751

169.	Maftuna AZIMOVA. Language, context, and intention: a linguapragmatic analysis of code-switching in Uzbek-English conversations	754
170.	Samira RAXIMOVA. Konseptual metaforalar milliy tafakkurning aks-sadosi sifatida: ingliz va o‘zbek tillarining qiyosiy tahlili	759
171.	Gulrom ABDULLAYEVA. Koreya va o‘zbek madaniyatida ota-onaga sadoqat tushunchasining lingvokulturologik tahlili	764
172.	Мубинабону МАМАЛАТИПОВА. Этимология русских числительных	766
173.	Durdona XO‘JAMURODOVA. Lingvistik komparativistikaning taraqqiyot omillari	771
174.	Зохида КИЛИЧЕВА. Отражение общественной жизни в романе А. С. Пушкина «Евгений Онегин»	774
175.	Zilola ISLOMOVA. Ingliz va o‘zbek tillarida qo‘shma so‘zlar yasalishi	780
176.	Nasiba JUMAeva. Literary representation of globalization challenges in contemporary Turkish fiction	785
177.	Gulhayo ORTIQOVA. Charlz Dikens ijodida ramziylik, an’analar va ma’naviy munosabatlarning aks etishi	787
178.	Malohat AYDARALIYEVA. XX asr G‘arb va Sharq adabiyotida ayol obrazi tasvirlanishining o‘ziga xos jihatlari	790
179.	Bahora ABDIYEVA. XVI asrga oid nemis masallari tahlili hamda ularda hasad, ochko‘zlik, beodoblik va sabrsizlik kabilarning tasviri	793
180.	Мунаввара ХАСАНОВА. Проблема нравственного совершенствования личности в творчестве Л. Н. Толстого	795
181.	Shahnoza IKROMOVA. Eastern and Western mentality: a structural comparison of “Mehrobdan chayon” and “Pride and prejudice”	800
182.	Umida PIRNAPASOVA. Functional approach to teaching language	804
183.	Maftuna ASKAROVA. Kognitiv tamoyillar nazariyasining shakllanishi	807
184.	Dilnoza SHONAZAROVA, Gulchehra YO‘LDASHEVA. Maktabgacha ta’limda elektron doska orqali ingliz tilini o‘rgatish samaradorligi	811
185.	Abdurauf BOZOROV. A comparative analysis of pedagogical models focusing on the transition from traditional to digital methodologies	815
186.	Айдана ҚУАНЫШ. Ертегілердегі диалог құрылымының стилистикалық ерекшелігі	818
187.	Shirinoy YAKHSHIMURATOVA. The method of cross-cultural comparison in foreign language lessons	826
188.	Sevinch XUDOYBERDIYEVA. Constructive and behavioral methods in teaching English as a second language	829
189.	Зухра МОЛДАБАЕВА, Нурсая КАДЫРОВА. Қазақ тілін оқытудағы тілдік орта мен мотивация факторы	832
190.	Aziza JALOLOVA. Chet tilini o‘qitishda talabalarning tarjima ko‘nikmalarini rivojlantirishda interfaol usullarning roli	836
191.	Инобатхон УМАРОВА. Роль когнитивистики в обучении русскому языку узбекских студентов	839
192.	Mubina GANIYEVA. Comparative analsis of speech etiquette in hisrorical and modern educational contexts	844

193.	Гулсевар САИДОВА. Языковые особенности творчества А. С. Пушкина и их использование в преподавании ТРКИ	846
194.	Садокат ОЛИМЖОНОВА. Изучение творчества А. С. Пушкина в преподавании русского языка как иностранного	853
195.	Sokina IRISBAYEVA. Moral and ethical values in Uzbek and English proverbs: a comparative study	860
196.	Музаффар ХОДЖАХАНОВ. Структурный и синтаксический анализ терминов статистики в английском и русском языках	864
197.	Shahnozabonu NEMATOVA. The Interconnection Between Gender and Language: A Historical and Sociolinguistic Perspective	866
198.	Мохира ЭШКУВАТОВА. Роль грамматического комментария в преподавании русского как иностранного	870
199.	Nazokat G‘offorova. Zulfiya she’rlari tarjimasida metaforalar tarjimasining o‘ziga xos xususiyatlari	873
200.	Адолат Бобо-Хожаева. Тюркские заимствования в русском языке: пространство билингвизма и историческая перспектива	877